

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Ontwerp van decreet tot wijziging van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, wat betreft de vaststelling van richtwaarden voor bodemkwaliteit en waarden voor het gebruik van bodemmaterialen
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Het ontwerp van decreet voorziet in een aantal gerichte wijzigingen van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006. De wijzigingen hebben vooral betrekking op de bestaande figuur van de richtwaarden voor bodemkwaliteit, zoals vervat in artikel 3, §2, van dit decreet. Met deze aanpassingen wordt de rol van richtwaarden voor bodemkwaliteit binnen het bodembeleid verduidelijkt en sterker verankerd.

Meer concreet betreft het de onderstaande wijzigingen:

- In het huidige Bodemdecreet is voorzien dat de Vlaamse Regering richtwaarden voor bodemkwaliteit kan vaststellen die beantwoorden aan het gehalte aan verontreinigende stoffen of organismen op of in de bodem dat toelaat dat de bodem al zijn functies kan vervullen zonder dat enige beperking moet worden opgelegd. Met voorliggend ontwerp van decreet wordt uitdrukkelijk in het Bodemdecreet opgenomen dat, als het omwille van wetenschappelijk-technische vaststellingen of socio-economische overwegingen niet haalbaar is om voormeld kwaliteitsniveau volledig te waarborgen, de Vlaamse Regering richtwaarden kan vaststellen die het voormelde kwaliteitsniveau zoveel als redelijkerwijze mogelijk benaderen, rekening houdend met voormelde vaststellingen en overwegingen.
- In het Bodemdecreet wordt verduidelijkt dat de Vlaamse Regering, in de nadere regeling van de voorwaarden voor het gebruik van bodemmaterialen, de bevoegdheid heeft om waarden vast te stellen voor het gebruik van bodemmaterialen als bodem, voor het gebruik van bodemmaterialen voor bouwkundig bodemgebruik en voor het gebruik van bodemmaterialen in een vormvast product. De waarden voor vrij gebruik van bodemmaterialen zijn steeds gelijk aan de richtwaarden voor bodemkwaliteit.
- In het Bodemdecreet wordt uitdrukkelijk opgenomen dat de OVAM ambtshalve kan overgaan tot het nemen van monsters met het oog op het vaststellen van de richtwaarden voor bodemkwaliteit.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Omgeving en natuur

INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT: Bodem en ondergrond

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Eerste principiële goedkeuring

Het voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2025/189 van 4 juni 2025.

Op 5 juni 2025 heeft de Inspectie van Financiën een gunstig advies verleend over het voorontwerp van decreet. Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, was niet vereist.

De Vlaamse Regering heeft het voorontwerp van decreet op 20 juni 2025 principiële goedgekeurd, en de minister van Omgeving ermee gelast het advies van de strategische adviesraden MINA, SERV en de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin in te winnen (VR 2025 2006 DOC. 0520/1).

Advies strategische adviesraden en tweede principiële goedkeuring

Bij brief van 4 juli 2025 heeft de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin meegedeeld geen advies over het voorontwerp van decreet uit te brengen omwille van de beperkte rechtstreekse impact ervan op de organisaties en de professionals in zorg en ondersteuning.

De Minaraad en de SERV hebben op 14 juli 2025 een gezamenlijk briefadvies gegeven over het voorontwerp van besluit tot intrekking van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 juli 2023 tot vaststelling van een tijdelijk handelingskader voor het gebruik van PFAS-houdende bodemmateriële en voor de invulling van het saneringscriterium, vermeld in artikel 19, § 1, van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, voor PFAS-houdende bodem, en het voorontwerp van decreet tot wijziging van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, wat betreft de vaststelling van richtwaarden, achtergrondwaarden en toetsingswaarden.

De Vlaamse Regering heeft het voorontwerp van decreet op 5 september 2025 opnieuw principiële goedgekeurd (VR 2025 0509 DOC. 0796/1), en de minister van Omgeving ermee gelast het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State te vragen binnen een termijn van 30 dagen.

Advies Raad van State

Op 4 november 2025 heeft de afdeling wetgeving van de Raad van State advies (nr. 78.201/1) gegeven over het voorontwerp van decreet. In navolging van het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State werden de hieronder beschreven wijzigingen aan het voorontwerp doorgevoerd.

- De formulering van artikel 2, met betrekking tot de wijziging van artikel 3, §2 van het Bodemdecreet, werd aangepast teneinde de draagwijdte ervan te verduidelijken. De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om richtwaarden vast te stellen die weliswaar nog steeds in de eerste plaats rekening houden met het gehalte aan verontreinigende stoffen of organismen op of in de bodem dat toelaat dat de bodem al zijn functies kan vervullen zonder dat enige beperking moet worden opgelegd, maar als het omwille van wetenschappelijk-technische

vaststellingen of socio-economische overwegingen niet haalbaar is om voormeld kwaliteitsniveau volledig te waarborgen, heeft de Vlaamse Regering de bevoegdheid om richtwaarden vast te stellen die het voormelde kwaliteitsniveau zoveel als redelijkerwijze mogelijk benaderen, rekening houdend met voormelde vaststellingen en overwegingen.

- De wijziging van artikel 3, §3 van het Bodemdecreet met betrekking tot de achtergrondwaarden, zoals oorspronkelijk eveneens opgenomen in artikel 2 van het voorontwerp, werd geschrapt. De opmerkingen van de adviesraden die op deze bepaling betrekking hebben, zijn daardoor zonder voorwerp geworden.
- De wijziging van artikel 19 van het Bodemdecreet met betrekking tot de bevoegdheid van de OVAM om richtinggevende toetsingswaarden vast te stellen, zoals oorspronkelijk opgenomen in artikel 4 van het voorontwerp, werd geschrapt. In randnummer 7.2 van zijn advies geeft de Raad van State aan dat de delegatie om richtinggevende toetsingswaarden vast te stellen die (toch) niet bindend zouden zijn, geen zin heeft. Het gaat inderdaad ook louter om richtinggevende toetsingswaarden die op basis van de beschikbare wetenschappelijke en milieutechnische inzichten beschikbaar worden gesteld. De handreiking van dergelijke richtinggevende toetsingswaarden doet geen afbreuk aan de verantwoordelijkheid van de erkende bodemsaneringsdeskundige om in het kader van een bodemonderzoek en -sanering te oordelen of de voormelde richtinggevende waarden kunnen worden gebruikt, dan wel dat hij gelet op de specifieke eigenheden van het concrete geval of eventuele nieuwe wetenschappelijke of milieutechnische inzichten andere toetsingswaarden afleidt en voorstelt in het bodemonderzoek of het bodemsaneringsproject.
- De wijziging van artikel 138 van het Bodemdecreet met betrekking tot de bevoegdheid van de Vlaamse Regering om richtinggevende toetsingswaarden aan te reiken, zoals oorspronkelijk opgenomen in artikel 5 van het voorontwerp, werd geschrapt.
Hier geldt dezelfde opmerking als voor de richtinggevende toetsingswaarden voor bodemonderzoek en bodemsanering.
- De verduidelijking dat de Vlaamse Regering in de nadere regeling van de voorwaarden voor het gebruik van bodemmateriaal, waarden kan vaststellen voor het gebruik als bodem, voor bouwkundig bodemgebruik en in een vormvast product van bodemmateriaal die concentraties van verontreinigde stoffen bevatten, werd wel behouden (in het nieuwe artikel 4 van het voorontwerp). In tegenstelling tot in het oorspronkelijke voorstel, wordt hierbij evenwel verduidelijkt dat de waarden vrij gebruik als waarden voor het gebruik van bodemmateriaal, gelijk aan de richtwaarden voor bodemkwaliteit zijn.
- De invoeging van een nieuw artikel 158bis, zoals oorspronkelijk voorzien in artikel 6 van het voorontwerp, waarmee in het Bodemdecreet wordt opgenomen dat de OVAM bodemonsters kan nemen, blijft behouden (in het nieuwe artikel 5 van het voorontwerp). In tegenstelling tot in het oorspronkelijke voorstel, wordt hierbij evenwel verduidelijkt dat deze monsternamen gebeuren met het oog op het vaststellen van de richtwaarden voor bodemkwaliteit, en niet langer met het oog op de vaststelling van achtergrondwaarden. Zoals hiervoor aangegeven, werd de wijziging van artikel 3, §3 van het Bodemdecreet met betrekking tot de achtergrondwaarden immers geschrapt.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het voorontwerp van decreet kadert binnen het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 dat voorziet dat Vlaanderen gaat voor *“rechtszekere, technisch haalbare en op aanvaardbare risico's gebaseerde normen voor zeer zorgwekkende stoffen in bodem, water en lucht die bedrijven, projecten en bouwwerken doorgang laten vinden zonder het milieu en de volksgezondheid in het gedrang te brengen. Hierbij worden ook de kosten-baten in afweging genomen”*. Het geeft specifiek uitvoering aan de beleidsnota 2024-2029 Omgeving, ISE Bodem en Ondergrond, SD 2 Bodemverontreiniging aanpakken en SD3 Optimaal benutte ondergrond (*Parl.St. VI.Parl. 2024-2025, nr. 138/1*).

Het voorontwerp van decreet bevat een aantal gerichte wijzigingen aan het Bodemdecreet van 27 oktober 2006. Deze wijzigingen hebben vrijwel allemaal betrekking op de bestaande figuur van de richtwaarden voor bodemkwaliteit, zoals opgenomen in artikel 3, §2, van het decreet. Met deze aanpassingen wordt de rol van richtwaarden voor bodemkwaliteit binnen het bodembeleid verduidelijkt en sterker verankerd.

Meer concreet betreft het de onderstaande wijzigingen.

- In het Bodemdecreet wordt uitdrukkelijk opgenomen dat de Vlaamse Regering richtwaarden voor bodemkwaliteit kan vaststellen rekening houdend met, in de eerste plaats, het gehalte aan verontreinigende stoffen of organismen op of in de bodem dat toelaat dat de bodem al zijn functies kan vervullen zonder dat enige beperking moet worden opgelegd, en, ondergeschikt, met wetenschappelijk-technische vaststellingen of socio-economische overwegingen.
- In het Bodemdecreet wordt verduidelijkt dat de Vlaamse Regering, in de nadere regeling van de voorwaarden voor het gebruik van bodemmateriële, de bevoegdheid heeft om waarden vast te stellen voor het gebruik van bodemmateriële als bodem, voor het gebruik van bodemmateriële voor bouwkundig bodemgebruik en voor het gebruik van bodemmateriële in een vormvast product. De waarden voor vrij gebruik van bodemmateriële zijn steeds gelijk aan de richtwaarden voor bodemkwaliteit.
- In het Bodemdecreet wordt uitdrukkelijk opgenomen dat de OVAM ambtshalve kan overgaan tot het nemen van monsters met het oog op het vaststellen van de richtwaarden voor bodemkwaliteit.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor de artikelsgewijze inhoudelijke bespreking van het voorontwerp van decreet verwijzen we naar de als bijlage opgenomen memorie van toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerp van decreet heeft op zich geen weerslag op de begroting van de Vlaamse overheid.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerp van decreet heeft geen directe weerslag op het personeelsbestand en het personeelsbudget van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het ontwerp van decreet heeft geen relevante weerslag op het personeel, werkingsuitgaven, ontvangsten, investeringen en schulden van de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het voorliggende ontwerp van decreet en de bijbehorende memorie van toelichting worden na de definitieve goedkeuring in naam van de Vlaamse Regering ingediend bij het Vlaams Parlement.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van decreet tot wijziging van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, wat betreft de vaststelling van richtwaarden en waarden voor het gebruik van bodemmaterialen;
- 2° de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw te gelasten om voornoemd ontwerp van decreet en de bijbehorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

Bijlagen

- 1) Ontwerp van decreet tot wijziging van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, wat betreft de vaststelling van richtwaarden en waarden voor het gebruik van bodemmaterialen;
- 2) Memorie van toelichting;
- 3) Advies nr. 78.201/1 van de afdeling wetgeving van de Raad van State van 4 november 2025.
- 4) Document van 1 december 2025 '*Wijziging bodemdecreet - Nulscenario. Berekening en evaluatie van maatschappelijke en milieukosten en -effecten bij het vastleggen van richtwaarden en waarden voor vrij gebruik*'.